

Analiza procesa akreditacije visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini za period od 2012. do 2016.godine ¹

1.1 Kritički opis provedenih akreditacija u Bosni i Hercegovini

Ovaj dokument je nastao kao rezultat praktičnih iskustava u do sada provedenim postupcima institucionalne akreditacije i pregleda postojećih/važećih dokumenata koje regulišu ovo pitanje na teritoriji Bosne i Hercegovine. Prikazan je pregled svih aspekata procesa akreditacije u svim, do sada završenim procesima, kao i onima koji su još uvijek u toku, te su date preporuke nadležnim obrazovnim vlastima u cilju harmonizacije propisa i unapređenja sljedećeg ciklusa akreditacije.

Cilj ove analize je bio da se kroz kritički osvrt ukaže na nedostake u završenim postupcima akreditacije visokoškolskih ustanova u BiH, odnosno postigne bolja usklađenost relevantnih propisa sa Europskim standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG 2015).

Također, neophodna je revizija svih dokumenata Agencije koji regulišu oblast akreditacije i kao takvi predstavljaju osnov svim učesnicima u procesu akreditacije.

U analizi nisu data detaljna obrazloženja za svaki propis pojedinačano, već generalne preporuke unapređenja u skladu sa ESG 2015 kako bi se proces akreditacije unaprijedio u smislu ispunjenja traženih zahtjeva. Cilj je da se svi učesnici u procesu akreditacije preuzmu odgovornosti u procesu akreditacije i unaprijede svoj rad sa primjerima dobre prakse u Evropskom prostoru visokog obrazovanja, a koji su sadržani u ESG 2015.

U ovom dokumentu nije dat osvrt na akreditaciju studijskih programa, jer je prethodno potrebno postići dogovor u vezi provođenja programske akreditacije, na cijeloj teritoriji BiH. Prijedlog modela akreditacije studijskih programa u BiH nalazi se u prilogu ovog dokumenta i sadrži moguće modele akreditacija. Od odabira način provođenja akreditacije studijskih programa, zavisice i kriteriji na osnovu kojih će se vršiti evaluacija ispunjenosti.

U poglavlju koje slijedi detaljno su elaborirani svi koraci u postupku akreditacije sa aspekta Agencije te identifikovane potrebe za unaprijeđenjem procedura i izmjenama postojećih dokumenata. Također, sa aspekta nadležnih obrazovnih vlasti potrebno je da se izvrše izmjene i/ili dopune dokumenata koji regulišu pitanje akreditacije, kako bi svi učesnici u procesu akreditacije u svom radu ispunjavali zahtjeve iz ESG 2015.

---

¹ Analizu sačinio Sektor za osiguranje kvaliteta

1.2 Prepoznavanje problema/izazova u dosadašnjem radu po koracima u akreditaciji

Proces akreditacije u BiH je započeo 2012.godine kada je podnesen prvi zahtjev za pokretanje akreditacijskog postupka. Iako je Okvirni zakon donesen 2007. godine, prva visokoškolska ustanova je upisana u Državni registar 2013.godine. Sa početkom procesa akreditacije se kasnilo jer nisu bile obezbjeđene sve pravne pretpostavke za početak procesa akreditacije visokoškolskih ustanova u smislu donošenja zakonskih i podzakonskih akata od strane nadležnih obrazovnih vlasti, a koji regulišu postupak akreditacije.

Zaključno sa mjesecom majem 2016.godine u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova je upisano 19 visokoškolskih ustanova, a 12 se trenutno nalazi u različitim fazama postupka akreditacije. Šest visokoškolskih ustanova iz Republike Srpske ispunjava uslove za početak procesa akreditacije, međutim iz za sada nepoznatih razloga nisu podnijele zahtjev za pokretanjem postupka, a te visokoškolske ustanove su:

1. Visoka škola za turizam i hotelijerstvo, Trebinje;
2. JU Visoka medicinska škola, Prijedor;
3. Univerzitet Bijeljina, Bijeljina;
4. Visoka škola za ekonomiju i informatiku, Prijedor;
5. Visoka škola „Dositej“ Trn, Laktaši i
6. Visoka škola „Koledž kozmetologije i estetike“, Banja Luka.

U Kantonu Sarajevo, visokoškolska ustanova Visoka škola „Američka škola za ekonomiju“ je podnijela zahtjev za pokretanje postupka akreditacije ali je postupak stopiran, nadležna obrazovna vlast nije dostavila traženi dokaz o nepostojanju sukoba interesa predloženih članova Komisije stručnjaka.

Visoka škola računarstva i poslovnih komunikacija eMPIRICA sa sjedištem u Brčko distriktu je predala zahtjev za akreditacije ali u distriktu nisu obezbjeđeni zakonski preduslovi za izvođenje postupka akreditacije.

U toku je prikupljanje potrebnih informacija u vezi sa statusom Visoke međunarodne škole Cazin, o ispunjavanju uslova za započinjanje procesa akreditacije.

Također, radi potpune slike trenutnog stanja potrebno je napomenuti da je trenutno na teritoriji BiH pet visokoškolskih ustanova ima licencu ali ne izvodi nastavu u školskoj 2015/2016.godini, i to:

1. Sveučilište/Univerzitet „ITC-Interlogos centar“, Kiseljak;
2. Vrhbosansko sveučilište, Travnik;
3. Visoka škola dramskih umjetnosti, Višegrad;
4. Visoka škola „Koledž međunarodnog prava“, Banja Luka i
5. Visoka škola primjenjene ekonomije „Fircon“, Mostar.

Od početka procesa akreditacije vođena je evidencija dužine trajanja procesa kroz korake u procesu akreditacije, od podnošenja zahtjeva za akreditaciju do upisa u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova. Dužina trajanja procesa akreditacije visokoškolskih ustanova u BiH je različita od ustanove do ustanove iako su koraci u postupku akreditacije isti, bez obzira da li se radi o univerzitetu ili visokoj školi, odnosno da li je privatna ili javna visokoškolska ustanova, te je proces trajao najkraće pet (5) mjeseci pa do tri (3) godine.

Iz evidencije je utvrđeno da su, u smislu vremena potrebnog za realizaciju određih koraka u postupku akreditacije, najslabije faze:

- imenovanje Komisije stručnjaka na osnovu prijedloga nadležnih obrazovnih vlasti/HEAARS (od 10 dana do 4 mjeseca)
- realizacija posjeta imenovane komisije stručnjaka visokoškolskoj ustanovi (od mjesec dana do 9 mjeseci)
- donošenja Rješenja o upisu u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova (od jednog dana do 4 mjeseca).

U tabeli koja slijedi predstavljen je pregled trenutnog stanja, odnosno problema i izazova u procesima akreditacije koji su završeni ili su u toku, te su dati prijedlozi rješenja kao i nosioci aktivnosti sa vremenskim rokom predviđenim za implementaciju.

Koraci u postupku akreditacije	Opis trenutnog stanja/problema/izazova u važećim propisima koji regulišu ovo pitanje u BiH	Izuzetak/ Neusklađenost sa propisima Agencije	Prijedlog rješenja	Nosioci rješenja/vremenski rok za implementaciju rješenja
<p>Podnošenje zahtjeva za institucionalnu akreditaciju</p>	<p><u>Zahtjev za institucionalnu akreditaciju</u> visokoškolska ustanova podnosi nadležnoj obrazovnoj vlasti.</p> <p>Pravilnici kantonalnih ministarstava i Brčko distrikta nisu utvrdili <u>preduslove</u> koje visokoškolska ustanova treba ispuniti, prije nego što podnese zahtjev za akreditaciju, osim posjedovanja dozvole za rad.</p> <p>Prema Okvirnom zakonu i postojećim propisima Agencije trenutno nije moguće da se za proces akreditacije angažuje inostrana agencija, a da visokoškolska ustanova za posljedicu ima upis u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova.</p>	<p>U pravilniku <u>Srednjobosanskog kantona</u> predviđeno je da se zahtjev podnosi istovremeno i nadležnom ministarstvu i Agenciji. U ovom slučaju Agencija nema nadležnosti, jer pitanje zahtjeva za akreditaciju rješava nadležna obrazovna vlast.</p> <p><u>U Republici Srpskoj</u> jasno su propisani preduslovi koje visokoškolska ustanova treba ispuniti da bi mogla podnijeti zahtjev za akreditaciju.</p> <p>Pravilnik <u>Unsko-sanskog kantona</u> je propisao i mogućnost angažovanja inostrane agencije za provođenje postupka akreditacije.</p>	<p>U skladu sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju Bosne i Hercegovine, član 53. početna akreditacija se izdaje novoosnovanoj visokoškolskoj ustanovi nakon dobijanja dozvole za rad (licence).</p> <ul style="list-style-type: none"> Novoosnovana visokoškolska ustanova podnosi Agenciji zahtjev za dobijanje početne akreditacije putem nadležnog ministarstva. Uz Zahtjev Agenciji se podnose sljedeća dokumenta: <ul style="list-style-type: none"> Odluka nadležne obrazovne vlasti o davanju saglasnosti na osnivanje visokoškolske ustanove; Rješenje o upisu u sudski registar; Rješenje nadležne obrazovne vlasti o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja; Licencu/dozvolu za rad koju izdaje nadležna obrazovna vlast. Agencija izdaje preporuku nadležnoj obrazovnoj vlasti, ako je dobila naprijed navedena dokumenta, da izda Rješenje o početnoj akreditaciji 	<p><u>Agencija</u> - Odluka o normama - Juni/Juli 2016.g</p> <p>Agencija-Izmjena i dopuna Preporuka o kriterijima i standardima nadležnih obrazovnih vlasti za otvaranje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te prestrukturiranje studijskih programa- Juni/Juli 2016.g</p> <p>Nadležne obrazovne vlasti-Izmjena pravilnika u skladu sa Izmjenjenom Odlukom o normama/Preporuka ma-Septembar 2016.g</p>

			<p>visokoškolske ustanove i na osnovu toga upiše je u Registar visokoškolskih ustanova na svom području.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agencija je dužna da u roku od 60 dana od dana objavljivanja ovog akta u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine izraditi akt o načinu izdavanja i sadržaju početne akreditacije. • Rješenjem o početnoj akreditaciji visokoškolska ustanova ne stiče pravo upisa u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u BiH. • Rješenje važi najduže četiri akademske godine od godine upisa prve generacije studenata na toj ustanovi. • Nakon završetka treće godine studija i nakon urađena tri godišnja samoevaluacijska izvještaja visokoškolska ustanova sa početnom akreditacijom podnosi zahtjev za institucionalnu akreditaciju, u skladu sa aktom Agencije Odluka o normama minimalnih standarda kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa. Ukoliko visokoškolska ustanova ne postupi u skladu s navedenim aktom, nadležna obrazovna vlast će svojim aktom propisati zabranu upisa studenata u narednu akademsku godinu.	
--	--	--	--	--

			<p><u>Za novosnovane ustanove</u>, koje prvi put predaju zahtjev za akreditaciju samoevaluacijski izvještaj treba da pokriva period od osnivanja do predaje zahtjeva za akreditaciju. Samoevaluacijski izvještaji visokoškolskih ustanova koje su u <u>fazi reakreditacije</u> treba da pokriva period od zadnje akreditacije do predaje zahtjeva za reakreditaciju.</p> <p><u>Zahtjev</u> za institucionalnu akreditaciju nadležnoj obrazovnoj vlasti može podnijeti visokoškolska ustanova koja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je izvela najmanje jednu generaciju studenata i • izradila najmanje 3 ili 4 samoevaluacijska izvještaja, u zavisnosti od dužine trajanja I ciklusa studija a koji prati strukturu propisanu Odlukom o normama. <p><u>Prilikom uplate sredstava</u> za provođenje postupka akreditacije, nadležna obrazovna vlast je dužna da predvidi 10-15% od ukupnog iznosa za pokrivanje troškova moguće uslovne akreditacije.²</p> <p>U slučaju da ustanova dobije punu akreditaciju prijedlog je da se planirana,</p>	
--	--	--	--	--

² Ovo je vezano za posljedice uslovne akreditacije koja između ostalog podrazumijeva ponovnu posjetu stručnjaka, dodatne troškove, što će biti sastavni dio preporuka Agencije.

			a neutrošena sredstva iskoriste za aktivno praćenje provođenja naknadnih aktivnosti (npr.organizovanje posjete, inspeksijski nadzor itd.).	
Koraci u postupku akreditacije	Opis trenutnog stanja/problema/izazova u važećim propisima koji regulišu ovo pitanje u BiH	Izuzetak/ Neusklađenost sa propisima Agencije	Prijedlog rješenja	Nosioci rješenja/vremenski rok za implementaciju rješenja
Cjelovitosti zahtjeva za akreditaciju	<u>Pravilnici</u> nadležnih obrazovnih vlasti regulišu pitanje ocjene cjelovitosti zahtjeva za akreditaciju, ali samo u smislu provjere da li su svi traženi dokumenti dostavljeni. Većina nadležnih obrazovnih vlasti nema dovoljno ljudskih kapaciteta koji bi obavljali poslove isključivo vezano za akreditaciju (u aktivnostima iz njihove nadležnosti), već iste osobe rade poslove vezane za licenciranje.	Ovo se odnosi na kantonalna ministarstva obrazovanja, iz razloga što postupak licenciranja i akreditaovanja u Republici Srpskoj obavljaju Ministarstvo prosvjete i HEAARS.	<u>Cjelovit zahtjev</u> za akreditaciju treba minimalno da sadrži sljedeće dokumente: a) Samoevaluacijski izvještaj (struktura u skladu sa Odlukom o normama) - za novoosnovane ustanove obuhvata period od osnivanja do podnošenja zahtjeva za akreditaciju - za visokoškolske ustanove koje podnose zahtjev za reakreditaciju obuhvata period od zadnje akreditacije do predaje zahtjeva za reakreditaciju; b) Popis zvanja (stečenih kvalifikacija) koja se dodjeljuju u saglasnosti sa zvaničnim kvalifikacijama, a u skladu sa važećim propisima; c) Dokaz o ispunjenosti svih odredbi iz propisa koji uređuju minimalne uslove za početak rada, ne stariji od 3 mjeseca. <u>Nadležna obrazovna vlast</u> koja zaprima	Agencija- Izmjena Odluke o normama ili kroz Preporuke nadležnim obrazovnim vlastima- Juni/Juli 2016. Napomena: Definisati termin novoosnovane ustanove u Odluci o normama Nadležna obrazovna vlast- Izmjene/dopune pravilnika za akreditaciju- Septembar 2016.g

			<p>zahtjev za akreditaciju treba da osigura tijelo ili osobu koja će biti zadužena za provođenje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova u njihovoj nadležnosti, u cilju obezbjeđivanja razdvajanja poslova licenciranja i akreditacije u istom ministarstvu. Njihovi poslovi bi trebalo da obuhvate provjeru cjelovitosti zahtjeva za akreditaciju (da li su dostavljeni svi dokumenti traženi relevantnim propisima), provjeru cjelovitosti samoevaluacijskog izvještaja u pogledu strukture propisane Odlukom o normama, provjeru podataka iz registra licenciranih visokoškolskih ustanova koji vodi nadležni obrazovni organ.</p> <p><i>Zahtjev za reakreditaciju</i> visokoškolska ustanova podnosi blagovremeno, najmanje 6 mjeseci prije isteka važeće. Nadležna obrazovna vlast utvrđuje rokove u okviru kojih postupa po zahtjevu.</p>	
Koraci u postupku akreditacije	Opis trenutnog stanja/problema/izazova u važećim propisima koji regulišu ovo pitanje u BiH	Izuzetak/ Neusklađenost sa propisima Agencije	Prijedlog rješenja	Nosioci rješenja/vremenski rok za implementaciju rješenja
Predlaganje	U skladu sa članom 49. Okvirnog	Pojedini pravilnici	<i>Nadležna obrazovna vlast</i> prilikom	<i>Agencija-Odluka o</i>

<p>komisije stručnjaka/ Imenovanje komisije stručnjaka</p>	<p>zakona o visokom obrazovanju, nadležna obrazovna vlast dostavlja Agenciji <u>prijedlog komisije stručnjaka</u> za akreditaciju konkretne visokoškolske ustanove.</p> <p>Utvrđeno je da se pojedini stručnjaci ponavljaju i da je određen broj stručnjaka učestvovao u 2 ili više postupaka akreditacije. Ovo nije primjer dobre prakse, uzimajući u obzir da lista stručnjaka koju vodi Agencija broji preko 300 stručnjaka iz sve četiri kategorije.</p> <p>Postavljaju se pitanja o nezavisnosti stručnjaka ako ih nominuje izvršna vlast osnivača univerziteta, što je slučaj sa javnim univerzitetima.</p>	<p>predviđaju da nadležna obrazovna vlast u prijedlogu komisije stručnjaka određuje i zamjenske članove, u slučaju da neki od predloženih članova Komisije stručnjaka budu spriječeni ili nedostupni (SBK).</p>	<p>predlaganja članova Komisije za akreditaciju treba da predloži najmanje po tri predstavnika iz svake kategorije stručnjaka (minimalno 12 predloženih članova),³ te da ima u vidu sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) da su svi predloženi stručnjaci sa utvrđene liste stručnjaka; b) da se biraju iz naučne ili umjetničke oblasti specifične za visokoškolsku ustanovu koja je predmet akreditacije; c) da se poštuje rodna zastupljenost članova komisije stručnjaka; d) da su predloženi stručnjaci prošli obavezne obuke koje provodi Agencija u saradnji s nadležnim obrazovnim vlastima; e) da po jedan predstavnik iz svake kategorije stručnjaka ima iskustvo u procesima akreditacije; f) da utvrdi nepostojanje sukoba interesa predloženih članova sa konkretnom visokoškolskom ustanovom i dokaze dostave Agenciji zajedno sa Prijedlogom; g) da predloženi stručnjaci budu sa područja cijele BiH, isključujući mjesto sjedišta visokoškolske 	<p>normama- Juni/Juli 2016.g</p> <p>Napomena: Potrebno je proširiti i unaprijediti definiciju sukoba interesa u Odluci o normama</p> <p><u>Agencija</u>-Preporuke nadležnim obrazovnim vlastima- Juni/Juli 2016.g</p>
--	---	---	--	---

³ Agencija je 2014.godine uputila ove preporuke svim nadležnim obrazovnim vlastima, te su ih oni prihvatili u praksi, ali još uvijek nisu izvršili izmjene u svojim pravilnicima. Izuzetak od ovoga je Republika Srpska.

			<p>ustanove;</p> <p>h) Osigurati multietničnost u predloženom sastavu komisije stručnjaka.</p> <p><i>U rješenju</i> o imenovanju komisije stručnjaka Agencija će imenovati i zamjenske članove komisije stručnjaka iz reda predloženih, te utvrditi okolnosti pod kojim zamjenski članovi preuzimaju ulogu u komisiji. U rješenju o imenovanju će se takođe utvrditi i obaveze komisije stručnjaka.</p> <p><i>Isti članovi komisije</i> stručnjaka se ne trebaju ponavljati u procesu reakreditaciji visokoškolske ustanove.</p>	
Koraci u postupku akreditacije	Opis trenutnog stanja/problema/izazova u važećim propisima koji regulišu ovo pitanje u BiH	Izuzetak/ Neusklađenost sa propisima Agencije	Prijedlog rješenja	Nosioci rješenja/vremenski rok za implementaciju rješenja
Ugovor sa imenovanim stručnjacima	Nakon imenovanja Komisije stručnjaka, nadležna obrazovna vlast potpisuje pojedinačne <i>ugovore</i> sa članovima Komisije stručnjaka. Ugovorom su utvrđena prava i obaveze ugovornih strana.	Sadržaji ugovora <u>nisu isti</u> na cijeloj teritoriji BiH te su oni u skladu sa pravilima nadležnih obrazovnih vlasti, a to se odnosi i na finansijski aspekt.	<i>U ugovoru je potrebno regulisati</i> postupanje u slučaju neispunjavanja obaveza bilo koje ugovorne strane, tačni rokovi za dostavljanje izvještaja i postupanje u izradi izvještaja u skladu sa propisima i obrascima Agencije. <i>Naknada stručnjacima</i> se isplaćuje nakon izdavanja preporuke Agencije o ishodu akreditacije;	<i>Agencija u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima</i> - Izrada prijedloga ugovora između nadležne obrazovne vlasti i članovima komisije stručnjaka sa obaveznim

			<p><u>U ugovoru</u> je potrebno regulisati da se komisija stručnjaka obavezuje na dostupnost do okončanja postupka.</p> <p><u>U slučaju uslovne</u> akreditacije, imenovana Komisije stručnjaka se ponovo angažuje, u skladu sa preporukama Agencije u vezi regulisanja naknadnih aktivnosti i provjere kvaliteta u slučaju uslovne akreditacije;</p>	<p>elementima – Juli/Juni 2016.g</p> <p><u>Agencija</u> - Izraditi obrazac Rješenja o imenovanju komisije stručnjaka</p> <p>Agencija - Izmjena Odluke o normama/Preporuke Nadležnim obrazovnim vlastima, – Juni/Juli 2016.g</p> <p><u>Agencija</u>- Donošenje odgovarajućih akata kojima se pitanja prigovora i žalbi detaljnije regulišu (Novi aneks u Priručniku za obuke stručnjaka)- Juni/Juli 2016.g <u>Nadležne obrazovne vlasti</u>- Izmjene/dopune pravilnika o akreditaciji- Septembar 2016.g</p>
--	--	--	---	--

Koraci u postupku akreditacije	Opis trenutnog stanja/problema/izazova u važećim propisima koji regulišu ovo pitanje u BiH	Izuzetak/ Neusklađenost sa propisima Agencije	Prijedlog rješenja	Nosioci rješenja/vremenski rok za implementaciju rješenja
<p>Posjeta komisije stručnjaka i izvještavanje</p>	<p>Posjeta komisije stručnjaka visokoškolskim ustanovama je regulisana svim pravilnicima.</p> <p><u>Struktura izvještaja</u> nije jednako regulisana u svim pravilnicima na teritoriji FBiH.</p> <p>Obavezni elementi izvještaja su propisani u Odluci o normama, međutim dosadašnja iskustva ukazuju da Komisije stručnjaka nisu u potpunosti pratili propisanu strukturu, ta da:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ocjena ispunjenosti kriterija nije bila dovoljno potkrepljena dokazima; b) nalazi su bili kontradiktorni, c) formalistički pristup pisanju izvještaja sa vrlo malo dokaza kojima bi se potkrijepila ocjena ispunjenosti; d) korištenje 	<p>Posjeta komisije stručnjaka <u>nije regulisana na isti način</u> u svim pravilnicima, a razlika se ogleda u pogledu podrške komisiji stručnjaka tokom posjete visokoškolskoj ustanovi, dužinom trajanja posjete komisije stručnjaka visokoškolskoj ustanovi, te mogućnosti izostanka jednog člana komisije stručnjaka, izvještavanje, itd.</p> <p><u>U Republici Srpskoj</u> osoblje HEAARS-a je prisutno tokom cijelog trajanja posjete komisije stručnjaka visokoškolskoj ustanovi.</p>	<p><u>Posjeta</u> visokoškolskoj ustanovi traje od 2-3 dana u zavisnosti od specifičnosti visokoškolske ustanove. Komisija stručnjaka radi u skladu sa pravilima⁴ Agencije od momenta imenovanja do podnošenja finalnog izvještaja nadležnoj obrazovnoj vlasti.</p> <p><u>U slučaju opravdanog</u> izostanka jednog od imenovanih članova komisije stručnjaka, s izuzetkom predsjednika komisije (u tom slučaju se odlaze posjeta do sljedećeg mogućeg termina), imenuje se zamjenski član komisije stručnjaka, a koji je naveden u rješenju o imenovanju komisije stručnjaka.</p> <p><u>Konačna odgovornost</u> za Izvještaj je na komisiji stručnjaka.</p> <p><u>Mogućnost</u> visokoškolske ustanove da se očituje na nacrt izvještaja komisije stručnjaka treba biti regulisano pravilnicima, a sve u cilju ispunjavanja zahtjeva iz <u>ESG-a 2.7</u> „ustanove trebaju da imaju pristup procesima koji</p>	<p>Ukoliko se internim dokumentima Agencije uredi da će njen predstavnik imati ulogu koordinatora Komisije stručnjaka od momenta imenovanja Komisije stručnjaka do dostavljanja izvještaja Komisije stručnjaka nadležnom obrazovnom organu, onda se trebaju izvršiti odgovarajuće izmjene pravilnika koji regulišu i pitanje posjete stručnjaka visokoškolskoj ustanovi i urediti ovo pitanje internim</p>

⁴ Odluka o normama, Odluka o kriterijumima i obrasci Agencije

	<p>samoevaluacijskog izvještaja kao jedinog izvora informacija.</p>		<p><u>im omogućavaju da sa Agencijom pokrenu pitanja koja ih zabrinjavaju</u>“. Također, treba ostaviti mogućnost koordinatoru iz Agencije da komisiji stručnjaka ukaže na eventualne propuste u nacrtu izvještaja kao npr. da Izvještaj nije potkrepljen sa dovoljnim brojem dokaza, ili ne prati propisanu strukturu itd.</p> <p><u>Visokoškolska ustanova</u> ima mogućnost da izjavi prigovor, odnosno žalbu, Agenciji na rad Komisije stručnjaka u slučaju nesavjesnog i neprofesionalnog rada tokom procesa akreditacije. Prigovor se podnosi direktoru Agencije a žalba na odluku po prigovoru se podnosi Upravnom odboru Agencije. (ESG 2.7.)</p> <p>Istu mogućnost imaju i članovi komisije stručnjaka u slučaju nesavjesnog i neprofesionalnog rada visokoškolske ustanove ili drugih članova iste komisije u toku procesa akreditacije.</p>	<p>aktom Agencije;</p> <p>Pisanje izvještaja Komisije stručnjaka će detaljno biti pojašnjeno u Metodologiji za pisanje izvještaja koja je u pripremi;</p> <p><u>Agencija-</u> Donošenje odgovarajućih akata kojima se pitanja prigovora i žalbi detaljnije regulišu (Novi aneks u Priručniku za obuke stručnjaka)-juni/juli 2016.g</p> <p><u>Nadležne obrazovne vlasti-</u> Izmjene/dopune pravilnika o akreditaciji- septembar 2016.g</p>
Koraci u postupku akreditacije	Opis trenutnog stanja/problema/izazova u važećim propisima koji regulišu	Izuzetak/ Neusklađenost sa propisima Agencije	Prijedlog rješenja	Nosioci rješenja/vremenski rok za

	ovo pitanje u BiH			implementaciju rješenja
Rješenje o akreditaciji	<p>Nadležne obrazovne vlasti su u svojim pravilnicima regulisale tri moguća ishoda akreditacije što je u skladu sa Odlukom o normama.</p> <p>Akreditovanje visokoškolske ustanove:</p> <p>a) Rješenje o akreditaciji se dostavlja Agenciji radi ocjene usklađenosti sa kriterijima za akreditaciju i Odlukom o normama i u slučaju pozitivne usklađenosti visokoškolska ustanova se upisuje u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova na period važenja utvrđen rješenjem.</p> <p>b) Uslovno akreditovana visokoškolska ustanova ili upućivanje pisma očekivanja;</p> <p>c) Akreditacija s negativnim ishodom, Odlukom o</p>	<p>Period <u>pune akreditacije nije jednak u cijeloj BiH</u>, te se kreće u rasponu od četiri ⁵do šest⁶ godina. Ipak u najvećem broju pravilnika taj period je pet godina.</p> <p>Period <u>uslovne akreditacije nije jednak</u> u cijeloj BiH, te se kreće u rasponu od jedne do tri⁷ godine. Posljedice uslovne akreditacije ili izdavanja pisma očekivanja nisu na isti način regulisane u BiH.</p> <p>Prema <u>postojećem Zakonu</u> o visokom obrazovanju Republike Srpske, nema posljedica u slučaju neuspješnog procesa akreditacije. Akreditacija se može ponoviti godinu dana po</p>	<p><u>Period važenja</u> institucionalne akreditacije ujednačiti u cijeloj BiH, na period od pet(5) godina.</p> <p><u>Period uslovne</u> akreditacije ograničiti na jednu godinu.</p> <p>U tom roku visokoškolska ustanova dužna je da realizuje preporuke za unapređenje iz izvještaja komisije stručnjaka i o tome sačini izvještaj. Rješenje o uslovnoj akreditaciji nadležna obrazovna vlast dostavlja Agenciji koja utvrđuje usklađenost rješenja sa kriterijima i normama.</p> <p><u>Uslovno akreditovana</u> visokoškolska ustanova se ne upisuje u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova.</p> <p>U slučaju da komisija stručnjaka prilikom ponovne posjete ocijeni da je visokoškolska ustanova ispunila zahtjeve iz kriterija koji su ocjenjeni kao djelimično ispunjeni, daje se mišljenje o pozitivnoj akreditaciji na puni period, računajući od kada je ustanova dobila uslovnu akreditaciju.</p>	<p><u>Agencija-</u> Izmjena Odluke o normama/Preporuke Nadležnim obrazovnim vlastima/ Izmjena i dopuna Preporuka o kriterijima i standardima nadležnih obrazovnih vlasti za otvaranje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te prestrukturiranje studijskih programa – Juni/Juli 2016.g</p> <p>Nadležne obrazovne vlasti- Izmjene/dopune pravilnika o akreditaciji- Septembar 2016.g</p>

⁵ Zeničko dobojski kanton

⁶ Tuzlanski kanton

⁷ Tuzlanski kanton ostavlja mogućnost uslovne akreditacije od jedne do tri godine

	<p>normama kao ni pravilnicima nisu utvrđeni rokovi niti posljedice u slučaju negativnog ishoda.</p>	<p>isteku roka od godinu dana od dana donošenja rješenja kojim se odbija zahtjev za akreditaciju. Međutim, nacrtom novog zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske, uvedene su značajne promjene, pa tako akreditacija postaje obavezna, a visokoškolska ustanova koja ne dobije akreditaciju, u roku od godine dana gubi dozvolu za rada, i ima zabranu upisa studenata (u tom periodu od godine dana).</p> <p>Zakoni <u>Sarajevskog i Unsko-sanskog kantona</u> definišu da, ukoliko univerziteti prestanu ispunjavati uslove i akreditacije, a ukoliko se uočeni propusti ne mogu otkoloniti bez ozbiljnih posljedica po kvaliteta studija, Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno očitovanje Agencije, rješenjem oduzima</p>	<p><i>U slučaju</i> da komisija stručnjaka ocijeni da visokoškolska ustanova nije ispunila zahtjeve iz kriterija, u Izvještaju komisije stručnjaka daje se mišljenje o odbijanju akreditacije.</p> <p><i>U slučaju</i> rješenja o odbijanju akreditacije, visokoškolska ustanova ne može predati zahtjev za akreditaciju prije isteka perioda od godine dana od dana donošenja rješenja o odbijanju akreditacije. U tom periodu visokoškolskoj ustanovi se zabranjuje upis novih studenata.</p> <p><i>U slučaju dvije uzastopne akreditacije</i> s negativnim ishodom, visokoškolskoj ustanovi se oduzima dozvola za rad na period od četiri godine. Nakon isteka tog perioda, visokoškolska ustanova mora podnijeti zahtjev za liceniranje i dobijanje dozvole za rad, te se na nju primjenjuju pravila koja važe za novoosnovane visokoškolske ustanove. Visokoškolska ustanova koja je dobila rješenje o odbijanju akreditacije treba studentima obezbjediti nastavak studija na srodnim studijskim programima druge akreditovane visokoškolske ustanove.</p>	
--	--	--	---	--

		licencu i akreditaciju.	<p><i>Rješenje o akreditaciji</i> pored obaveznih elemenata rješenja treba da sadrži sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Period važenja akreditacije; b) Rok za podnošenje zahtjeva za reakreditaciju/izvještaj o realizovanim preporukama komisije stručnjaka u slučaju uslovne akreditacije; c) Obavezu visokoškolske ustanove o provođenju naknadnih aktivnosti; <p>Spisak organizacionih jedinica/studijskih programa unutar visokoškolske ustanove.</p>	
Koraci u postupku akreditacije	Opis trenutnog stanja/problema/izazova u važećim propisima koji regulišu ovo pitanje u BiH	Izuzetak/Neusklađenost sa propisima Agencije	Prijedlog rješenja	Nosioci rješenja/vremenski rok za implementaciju rješenja
Naknadne aktivnosti	<u>Naknadne aktivnosti</u> koje slijede nakon završenog procesa akreditacije su formalno predviđene Odlukom o normama, prema kojoj su visokoškolske ustanove dužne da nakon prijema rješenja o akreditaciji a na osnovu preporuka za poboljšanje iz izvještaja komisije izradi akcioni plan naknadnih aktivnosti s vremenskim okvirom i	U Republici Srpskoj praćenje naknadnih aktivnosti vrši HEAARS, ova Agencija nema nadležnosti u ovoj fazi. U pravilnicima pojedinih kantona (<u>Sarajevo, SBK</u>) propisano je da Agencija prati provođenje naknadnih aktivnosti.	<u>Provođenje naknadnih aktivnosti prati Agencija.</u> Agencija propisuje vremenski rok, u kojem visokoškolska ustanova, nakon prijema Rješenja o akreditaciji, odnosno uslovnoj akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa treba izraditi Akcioni plan, a koji nije duži od tri mjeseca. Agencija propisuje da visokoškolska ustanova akcioni plan	Izmjene/dopune pravilnika o akreditaciji-Setemba Nadležne obrazovne vlasti trebaju regulisati praćenje naknadnih aktivnosti u svojim pravilnicima-

	<p>konkretnim nosiocima , te da isti objavi na svojoj internet stranici. Provođenje naknadnih aktivnosti kako je opisano Odlukom o normama, predviđeno je i pravilnicima o akreditaciji nadležnih obrazovnih vlasti, ali s razlikom ko je zadužen za praćenje njihovog provođenja i eventualnih posljedica u slučaju neprovođenja.</p>		<p>dostavlja nadležnoj obrazovnoj vlasti i objavljuje ga na svojoj web stranici.</p> <p><u>Pozitivna akreditacija</u> Nakon što visokoškolska ustanova izradi akcioni plan u skladu s preporukama komisije stručnjaka, sadržanih u Izvještaju, isti dostavlja nadležnoj obrazovnoj vlasti, kao i godišnje izvještaje o napretku u realizaciji akcionog plana. Nadležna obrazovna vlast prati realizaciju akcionog plana i o tome jednom godišnje izvještava Agenciju.</p> <p><u>Uslovna akreditacija</u> Mjesec dana prije isteka roka uslovne akreditacije visokoškolska ustanova je dužna dostaviti nadležnoj obrazovnoj vlasti izveštaj o realizovanim preporukama iz izvještaja komisije stručnjaka za one kriterije koje je komisija ocijenila kao djelimično ispunjene i o tome obavještava Agenciju. U roku od mjesec dana nadležna obrazovna vlast dostavlja izvještaj članovima Komisije stručnjaka i Agenciji, te se organizuje ponovna posjeta dijela komisije stručnjaka, a najmanje predsjednika i još jednog člana.</p>	<p>Septembar 2016.</p>
--	--	--	---	------------------------

			<p><u>Nadležna obrazovna vlast</u> treba propisati vremenski rok, u kojem visokoškolska ustanova, nakon prijema Rješenja o akreditaciji, treba izraditi Akcioni plan. U cilju harmonizacije propisa preporuka je da taj rok bude 3 mjeseca.</p> <p><u>Nadležna obrazovna vlast</u> treba propisati da visokoškolska ustanova pored objave Akcionog plana na svojoj internet stranici treba dostaviti Akcioni plan nadležnoj obrazovnoj vlasti koja prati tok realizacije Akcionog plana. Ukoliko Akcioni plan nije izrađen u propisanom roku, potrebno je u dogovoru sa visokoškolskom ustanovom dati mogućnost ustanovi za produženje roka za izradu Akcionog plana, vodeći računa da se aktivnosti iz Akcionog plana moraju realizovati do početka procesa reakreditacije.</p> <p>Ukoliko Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana nije izrađen potrebno je u dogovoru sa visokoškolskom ustanovom dati mogućnost ustanovi za produženje roka za izradu Izvještaja, vodeći računa da se Akcioni plan mora realizovati do početka procesa reakreditacije, a godišnje jednom nadležna obrazovna vlast koja prati njegovu realizaciju izvještavati o</p>	
--	--	--	--	--

			napretku.	
--	--	--	-----------	--

U prilogu ove analize nalaze se Preporuke za unapređenje propisa o akreditaciji nadležnih obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini.

1.3 Akcioni plan za realizaciju aktivnosti u cilju unapređenja procesa institucionalne akreditacije u BiH

Preporuke za aktivnosti koje je potrebno preduzeti u svrhu unaprijeđenja procesa akreditacije, a sve u skladu sa ispunjenjem zahtjeva revidiranih Evropskih standarda i smjernica u oblasti visokog obrazovanja⁸ i Zaključka 4. Konferencije ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini održane 14.10.2015.godine, a koji kaže: „Konferencija ministara obrazovanja u BiH poziva Agenciju za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH da sagleda i identifikuje neusklađenosti propisa sa Evropskim standardima i smjericama i predloži nadležnim ministarstvima obrazovanja u BiH rješenja za otklanjanje istih“.

Izrada ovog dokumenta i dalje aktivnosti Agencije na osnovu njega predstavljaju realizaciju prioriteta definisanih u Odluci o prioritetima za razvoj visokog obrazovanja u BiH za period od 2016. do 2026. koju je donijelo Vijeće ministara BiH.

PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE	AKTIVNOSTI	NOSILAC	ROK
1. Podnošenje zahtjeva za institucionalnu akreditaciju			
<u>Novoosnovana visokoškolska ustanova</u> dobiva dozvolu za rad od strane nadležnog obrazovnog organa za upis studenata i izvođenje nastave za I ciklus studija.	Izrada nacrtu Odluke o normama kojom se propisuju preduslovi koje VŠU trebaju ispuniti kako bi mogla podnijeti zahtjev za akreditaciju	Agencija	Juni -Juli 2016.
<u>Novoosnovanoj visokoškolskoj ustanovi</u> nadležna obrazovna vlast prilikom izdavanja dozvole za rad, izdaje i rješenje o privremenoj akreditaciji . U rješenju o privremenoj akreditaciji navodi se da ustanova do sticanja uslova za pokretanje postupka akreditacije može izvoditi nastavu samo za studente I ciklusa, a pokretanje nastavnog procesa na II odnosno III ciklusu studija podrazumjeva dobivanje dozvole za rad za iste od strane nadležnog obrazovnog organa. Važenje rješenja o privremenoj akreditaciji je vezano za završetak procesa akreditacije, ali ne duže od 12 mjeseci od ispunjavanja uslova za podnošenje zahtjeva za akreditaciju. Rješenjem o privremenoj akreditaciji visokoškolska ustanova ne stiče pravo upisa u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova	Izmjena i dopuna Preporuka o kriterijima i standardima nadležnih obrazovnih vlasti za otvaranje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te prestrukturiranje studijskih programa Izmjena pravilnika u skladu sa Izmjenjenom Odlukom o normama/Preporukama	Agencija Nadležne obrazovne vlasti	Juni -Juli 2016.g Septembar 2016.

⁸ Evropski standardi i smjernice sa osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja, Jerevan 2015.

<p>u BiH.</p> <p><u>Za novosnovane ustanove</u>, koje prvi put predaju zahtjev za akreditaciju samoevaluacijski izvještaj treba da pokriva period od osnivanja do predaje zahtjeva za akreditaciju. Samoevaluacijski izvještaji visokoškolskih ustanova koje su <u>u fazi reakreditacije</u> treba da pokriva period od zadnje akreditacije do predaje zahtjeva za reakreditaciju.</p> <p><u>Zahtjev</u> za institucionalnu akreditaciju nadležnoj obrazovnoj vlasti može podnijeti visokoškolska ustanova koja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je izvela najmanje jednu generaciju studenata i • izradila najmanje 3 ili 4 samoevaluacijska izvještaja, u zavisnosti od dužine trajanja I ciklusa studija a koji prati strukturu propisanu Odlukom o normama. <p><u>Prilikom uplate sredstava</u> za provođenje postupka akreditacije, nadležna obrazovna vlast je dužna da predvidi 10-15% od ukupnog iznosa za pokrivanje troškova moguće uslovne akreditacije.⁹ U slučaju da ustanova dobije punu akreditaciju prijedlog je da se planirana, a neutrošena sredstva iskoriste za aktivno praćenje provođenja naknadnih aktivnosti (npr.organizovanje posjete, inspekcijiski nadzor itd.).</p>	<p>Izmjena i dopuna Preporuka o kriterijima i standardima nadležnih obrazovnih vlasti za otvaranje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te prestrukturiranje studijskih programa</p>	<p>Agencija</p>	<p>Juni -Juli 2016.g</p>
<p>PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE</p>	<p>AKTIVNOSTI</p>	<p>NOSILAC</p>	<p>ROK</p>
<p>2. Cjelovitost zahtjeva za akreditaciju</p>			
<p><u>Cjelovit zahtjev</u> za akreditaciju treba minimalno da sadrži sljedeće dokumente:</p> <p>a) Samoevaluacijski izvještaj (struktura u skladu sa Odlukom o normama)</p> <p>- za novoosnovane ustanove obuhvata period od osnivanja do podnošenja zahtjeva za akreditaciju</p>	<p>Izmjena Odluke o normama ili kroz Preporuke nadležnim obrazovnim vlastima</p> <p>Definisati termin novoosnovane ustanove u Odluci o normama</p>	<p>Agencija</p> <p>Nadležna obrazovna vlast</p>	<p>Juni -Juli 2016.</p> <p>Septembar 2016.</p>

⁹ Ovo je vezano za posljedice uslovne akreditacije koja između ostalog podrazumijeva ponovnu posjetu stručnjaka, dodatne troškove, što će biti sastavni dio preporuka Agencije.

<p>- za visokoškolske ustanove koje podnose zahtjev za reakreditaciju obuhvata period od zadnje akreditacije do predaje zahtjeva za reakreditaciju;</p> <p>b) Popis zvanja (stečenih kvalifikacija) koja se dodjeljuju u saglasnosti sa zvaničnim kvalifikacijama, a u skladu sa važećim propisima;</p> <p>c) Dokaz o ispunjenosti svih odredbi iz propisa koji uređuju minimalne uslove za početak rada, ne stariji od 3 mjeseca.</p> <p><u>Nadležna obrazovna vlast</u> koja zaprima zahtjev za akreditaciju treba da osigura tijelo ili osobu koja će biti zadužena za provođenje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova u njihovoj nadležnosti, u cilju obezbjeđivanja razdvajanja poslova licenciranja i akreditacije u istom ministarstvu. Njihovi poslovi bi trebalo da obuhvate provjeru cjelovitosti zahtjeva za akreditaciju (da li su dostavljeni svi dokumenti traženi relevantnim propisima), provjeru cjelovitosti samoevaluacijskog izvještaja u pogledu strukture propisane Odlukom o normama, provjeru podataka iz registra licenciranih visokoškolskih ustanova koji vodi nadležni obrazovni organ.</p> <p><u>Zahtjev za reakreditaciju</u> visokoškolska ustanova podnosi blagovremeno, najmanje 6 mjeseci prije isteka važeće. Nadležna obrazovna vlast utvrđuje rokove u okviru kojih postupa po zahtjevu.</p>	Izmjene/dopune pravilnika za akreditaciju		
PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE	AKTIVNOSTI	NOSILAC	ROK
3. Predlaganje Komisije stručnjaka/Imenovanje komisije stručnjaka			
<p><u>Nadležna obrazovna vlast</u> prilikom predlaganja članova Komisije za akreditaciju treba da predloži najmanje po tri predstavnika iz svake kategorije stručnjaka (minimalno 12 predloženih članova),¹⁰ te da ima u vidu sljedeće:</p>	<p>Izmjena/Dopuna pravilnika o akreditaciji</p> <p>Izrada obrasca i kriterija za</p>	<p>Nadležne obrazovne vlasti</p> <p>Agencija</p>	<p>Septembar 2016.</p> <p>Juni -Juli</p>

¹⁰ Agencija je 2014.godine uputila ove preporuke svim nadležnim obrazovnim vlastima, te su ih oni prihvatili u praksi, ali još uvijek nisu izvršili izmjene u svojim pravilnicima. Izuzetak od ovoga je Republika Srpska.

<p>a) da su svi predloženi stručnjaci sa utvrđene liste stručnjaka;</p> <p>b) da se biraju iz naučne ili umjetničke oblasti specifične za visokoškolsku ustanovu koja je predmet akreditacije;</p> <p>c) da se poštuje rodna zastupljenost članova komisije stručnjaka;</p> <p>d) da su predloženi stručnjaci prošli obavezne obuke koje provodi Agencija u saradnji s nadležnim obrazovnim vlastima;</p> <p>e) da po jedan predstavnik iz svake kategorije stručnjaka ima iskustvo u procesima akreditacije;</p> <p>f) da utvrdi nepostojanje sukoba interesa predloženih članova sa konkretnom visokoškolskom ustanovom i dokaze dostave Agenciji zajedno sa Prijedlogom;</p> <p>g) da predloženi stručnjaci budu sa područja cijele BiH, isključujući mjesto sjedišta visokoškolske ustanove;</p> <p>h) Osigurati multietničnost u predloženom sastavu komisije stručnjaka.</p> <p><i>U rješenju o imenovanju komisije stručnjaka Agencija će imenovati i zamjenske članove komisije stručnjaka iz reda predloženih, te utvrditi okolnosti pod kojim zamjenski članovi preuzimaju ulogu u komisiji. U rješenju o imenovanju će se takođe utvrditi i obaveze komisije stručnjaka.</i></p> <p><i>Isti članovi komisije stručnjaka se ne trebaju ponavljati u procesu reakreditaciji visokoškolske ustanove.</i></p>	<p>predlaganje komisije stručnjaka Dopuna Instrukcije o imenovanju Komisije stručnjaka</p> <p>Potrebno je proširiti i unaprijediti definiciju sukoba interesa u Odluci o normama</p>	<p>Sektor za osiguranje kvaliteta</p>	<p>2016.g</p> <p>Juni -Juli 2016.g</p>
<p>PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE</p>	<p>AKTIVNOSTI</p>	<p>NOSILAC</p>	<p>ROK</p>
<p>4. Ugovor sa imenovanim stručnjacima</p>			
<p><i>U ugovoru je potrebno regulisati</i> postupanje u slučaju neispunavanja obaveza bilo koje ugovorne strane, tačni rokovi za dostavljanje izvještaja i postupanje u izradi izvještaja u skladu sa propisima i obrascima Agencije.</p>	<p>Izrada prijedloga ugovora između nadležne obrazovne vlasti i članovima komisije stručnjaka sa obaveznim elementima;</p>	<p>Agencija u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima</p> <p>Sektor za osiguranje</p>	<p>Septembar 2016.g</p>

<p><u>Naknada stručnjacima</u> se isplaćuje nakon izdavanja preporuke Agencije o ishodu akreditacije;</p> <p><u>U ugovoru</u> je potrebno regulisati da se komisija stručnjaka obavezuje na dostupnost do okončanja postupka.</p> <p><u>U slučaju uslovne</u> akreditacije, imenovana Komisije stručnjaka se ponovo angažuje, u skladu sa preporukama Agencije u vezi regulisanja naknadnih aktivnosti i provjere kvaliteta u slučaju uslovne akreditacije;</p>	<p>Izraditi obrazac Rješenja o imenovanju komisije stručnjaka</p> <p>Dostavljanje prijedloga ugovora na razmatranje nadležnim obrazovnim vlastima</p>	<p>kvaliteta i pravni sektor</p> <p>Sektor za osiguranje kvaliteta</p>	<p>Juni -Juli</p> <p>Juni -Juli 2016.g</p>
<p>PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE</p>	<p>AKTIVNOSTI</p>	<p>NOSILAC</p>	<p>ROK</p>
<p>5. Posjeta Komisije stručnjaka i izvještavanje</p>			
<p><u>Posjeta</u> visokoškolskoj ustanovi traje od 2-3 dana u zavisnosti od specifičnosti visokoškolske ustanove. Komisija stručnjaka radi u skladu sa pravilima¹¹ Agencije od momenta imenovanja do podnošenja finalnog izvještaja nadležnoj obrazovnoj vlasti.</p> <p><u>U slučaju opravdanog</u> izostanka jednog od imenovanih članova komisije stručnjaka, s izuzetkom predsjednika komisije (u tom slučaju se odlaže posjeta do sljedećeg mogućeg termina), imenuje se zamjenski član komisije stručnjaka, a koji je naveden u rješenju o imenovanju komisije stručnjaka.</p> <p><u>Konačna odgovornost</u> za Izvještaj je na komisiji stručnjaka.</p> <p><u>Mogućnost</u> visokoškolske ustanove da se očituje na nacrt izvještaja komisije stručnjaka treba biti regulisano pravilnicima, a sve u cilju ispunjavanja zahtjeva iz <u>ESG-a 2.7</u> „ustanove trebaju da imaju pristup procesima koji im omogućavaju da sa Agencijom pokrenu pitanja koja ih zabrinjavaju“. Također, treba ostaviti mogućnost koordinatoru iz Agencije da komisiji stručnjaka ukaže na eventualne</p>	<p>Izmjena Odluke o normama/Preporuke Nadležnim obrazovnim vlastima,</p> <p>Donošenje odgovarajućih akata kojima se pitanja prigovora i žalbi detaljnije regulišu (Novi aneks u Priručniku za obuke stručnjaka)</p> <p>Izmjene/dopune pravilnika o akreditaciji</p>	<p>Agencija</p> <p>Sektor za osiguranje kvaliteta i Pravni sektor</p> <p>Nadležne obrazovne vlasti</p>	<p>Juni/Juli 2016.</p> <p>Juni/Juli 2016.</p> <p>Septembar 2016.</p>

¹¹ Odluka o normama, Odluka o kriterijumima i obrasci Agencije

<p>propuste u nacrtu izvještaja kao npr. da Izvještaj nije potkrepljen sa dovoljnim brojem dokaza, ili ne prati propisanu strukturu itd.</p> <p><u>Visokoškolska ustanova</u> ima mogućnost da izjavi prigovor, odnosno žalbu, Agenciji na rad Komisije stručnjaka u slučaju nesavjesnog i neprofesionalnog rada tokom procesa akreditacije. Prigovor se podnosi direktoru Agencije a žalba na odluku po prigovoru se podnosi Upravnom odboru Agencije. (ESG 2.7.)</p> <p>Istu mogućnost imaju i članovi komisije stručnjaka u slučaju nesavjesnog i neprofesionalnog rada visokoškolske ustanove ili drugih članova iste komisije u toku procesa akreditacije.</p>			
PREPORUKE ZA UNAPRIJEĐENJE	AKTIVNOSTI	NOSILAC	ROK
6. Rješenje o akreditaciji			
<p><u>Period važenja</u> institucionalne akreditacije ujednačiti u cijeloj BiH, na period od pet(5) godina.</p> <p><u>Period uslovne</u> akreditacije ograničiti na jednu godinu.</p> <p>U tom roku visokoškolska ustanova dužna je da realizuje preporuke za unapređenje iz izvještaja komisije stručnjaka i o tome sačini izvještaj. Rješenje o uslovnoj akreditaciji nadležna obrazovna vlast dostavlja Agenciji koja utvrđuje usklađenost rješenja sa kriterijima i normama.</p> <p><u>Uslovno akreditovana</u> visokoškolska ustanova se ne upisuje u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova.</p> <p>U slučaju da komisija stručnjaka prilikom ponovne posjete ocijeni da je visokoškolska ustanova ispunila zahtjeve iz kriterija koji su ocjenjeni kao djelimično ispunjeni, daje se mišljenje o pozitivnoj akreditaciji na puni period, računajući od kada je ustanova dobila uslovnu akreditaciju.</p> <p><u>U slučaju</u> da komisija stručnjaka ocijeni da visokoškolska ustanova nije ispunila zahtjeve iz kriterija, u Izvještaju komisije stručnjaka daje se mišljenje o odbijanju akreditacije.</p>	<p>Izmjena Odluke o normama/Preporuke Nadležnim obrazovnim vlastima</p> <p>Izmjena i dopuna Preporuka o kriterijima i standardima nadležnih obrazovnih vlasti za otvaranje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te prestrukturiranje studijskih programa</p> <p>Izmjene/dopune pravilnika o akreditaciji</p>	<p>Agencija</p> <p>Agencija u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima</p> <p>Nadležne obrazovne vlasti</p>	<p>Juni/Juli 2016.</p> <p>Septembar 2016.</p> <p>Septembar 2016.</p>

<p><u>U slučaju</u> rješenja o odbijanju akreditacije, visokoškolska ustanova ne može predati zahtjev za akreditaciju prije isteka perioda od godine dana od dana donošenja rješenja o odbijanju akreditacije. U tom periodu visokoškolskoj ustanovi se zabranjuje upis novih studenata.</p> <p><u>U slučaju dvije uzastopne akreditacije</u> s negativnim ishodom, visokoškolskoj ustanovi se oduzima dozvola za rad na period od četiri godine. Nakon isteka tog perioda, visokoškolska ustanova mora podnijeti zahtjev za liceniranje i dobijanje dozvole za rad, te se na nju primjenjuju pravila koja važe za novoosnovane visokoškolske ustanove. Visokoškolska ustanova koja je dobila rješenje o odbijanju akreditacije treba studentima obezbjediti nastavak studija na srodnim studijskim programima druge akreditovane visokoškolske ustanove.</p> <p><u>Rješenje o akreditaciji</u> pored obaveznih elemenata rješenja treba da sadrži sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Period važenja akreditacije; b) Rok za podnošenje zahtjeva za reakreditaciju/izvještaj o realizovanim preporukama komisije stručnjaka u slučaju uslovne akreditacije; c) Obavezu visokoškolske ustanove o provođenju naknadnih aktivnosti; <p>Spisak organizacionih jedinica/studijskih programa unutar visokoškolske ustanove.</p>	<p>Izmjena i dopuna Preporuka o kriterijima i standardima nadležnih obrazovnih vlasti za otvaranje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te prestrukturiranje studijskih programa</p>	<p>Agencija</p>	<p>Juni/Juli 2016.</p>
<p>PREPORUKE ZA UNAPRIJEĐENJE</p>	<p>AKTIVNOSTI</p>	<p>NOSILAC</p>	<p>ROK</p>
<p>7. Naknadne aktivnosti</p>			
<p><u>Provođenje naknadnih aktivnosti</u> prati Agencija. Agencija propisuje vremenski rok, u kojem visokoškolska ustanova, nakon prijema Rješenja o akreditaciji, odnosno uslovnoj akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa treba izraditi Akcioni plan, a</p>	<p>Izmjene/dopune pravilnika o akreditaciji</p>	<p>Nadležna obrazovna vlast</p>	<p>Septembar 2016.</p>

koji nije duži od tri mjeseca. Agencija propisuje da visokoškolska ustanova akcioni plan dostavlja nadležnoj obrazovnoj vlasti i objavljuje ga na svojoj web stranici.

Pozitivna akreditacija

Nakon što visokoškolska ustanova izradi akcioni plan u skladu s preporukama komisije stručnjaka, sadržanih u Izvještaju, isti dostavlja nadležnoj obrazovnoj vlasti, kao i godišnje izvještaje o napretku u realizaciji akcionog plana. Nadležna obrazovna vlast prati realizaciju akcionog plana i o tome jednom godišnje izvještava Agenciju.

Uslovna akreditacija

Mjesec dana prije isteka roka uslovne akreditacije visokoškolska ustanova je dužna dostaviti nadležnoj obrazovnoj vlasti izveštaj o realizovanim preporukama iz izvještaja komisije stručnjaka za one kriterije koje je komisija ocijenila kao djelimično ispunjene. U roku od mjesec dana nadležna obrazovna vlast dostavlja izvještaj članovima Komisije stručnjaka i Agenciji, te se organizuje ponovna posjeta dijela komisije stručnjaka, a najmanje predsjednika i još jednog člana.

Nadležna obrazovna vlast treba propisati vremenski rok, u kojem visokoškolska ustanova, nakon prijema Rješenja o akreditaciji, treba izraditi Akcioni plan. U cilju harmonizacije propisa preporuka je da taj rok bude 3 mjeseca.

Nadležna obrazovna vlast treba propisati da visokoškolska ustanova pored objave Akcionog plana na svojoj internet stranici treba dostaviti Akcioni plan nadležnoj obrazovnoj vlasti koja prati tok

<p>realizacije Akcionog plana. Ukoliko Akcioni plan nije izrađen u propisanom roku, potrebno je u dogovoru sa visokoškolskom ustanovom dati mogućnost ustanovi za produženje roka za izradu Akcionog plana, vodeći računa da se aktivnosti iz Akcionog plana moraju realizovati do početka procesa reakreditacije.</p> <p>Ukoliko Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana nije izrađen potrebno je u dogovoru sa visokoškolskom ustanovom dati mogućnost ustanovi za produženje roka za izradu Izvještaja, vodeći računa da se Akcioni plan mora realizovati do početka procesa reakreditacije, a godišnje jednom nadležna obrazovna vlast koja prati njegovu realizaciju izvještavati o napretku.</p>			
--	--	--	--